Erref. kodea: LAF-217-189 [2]

Izenburua: Kazetagintza lanetan, *Herria* aldizkarirako jasotako bertsoak: C-G

Bertsoak: Lurre: C-G

Chèvre

Luhusoko «Gora Herria» deithu
batasuneko plekarien ohore,
1947an-1948an eta 1949an atheratu
baitura trinketeko chapeldun.

Airea.— Lili bat ikhusi dut baratze batean.

1

Herri aiphatua da Lapurdin Luhuso:
Ardura da jendea hartaz gora mintzo;
Han diren plekariek begi eta beso;
Atsegin egoitea baztertik heyer so.

2

Martin Vigneau-rekilan Elisselchen Chimun
Hiru urthez segidan athera chapeldun:
Holako plekariak arraroak egun;
Zahar eta gaztiek ohora dibzagun.

3

Hiru urthe hoyetan ez daite sinhetsi
Zombat pleka partida duten irabazi!
Hogoi'ta hemezortzi aldiz bethi nausi:
Hola egin dutenak nun ditazke kausi?

4

Martin saketik eta Chimun aldiz joyka,
Kintzea egin arte ezin aise barkha:
Horrela bermatuik jeinuz'ta indarka,
Kopa eder bat ukhan, bitorien marka.

5

Kopa eder hori da — zilharrez egina,
Merechitu bezala — saritzat emana:
Bethikotz horren jabe — duzu Catasuna.
« Gora Herria » chuchen aise — du bere izena!

6

Luhusoarra azkar — agertzen plazetan,
Erinket ala kanpoan, — lehen guzietan:
Etsenplu har bezate — bertze herrietan,
Eskualdunek jokoak — bethi iraun dezan.

7

Hiru urthez izanik — hoinbertze atsegin,
Gerоaren aiduru — egon gaiten bardin!
Bihotzetik kantatuz — coz kariorekin:
Biba « Gora Herria » — Chimun eta Martin.

Chêtre.

DIBARRART, Pierre

'Eskual Herria eta Eskuara'

[Herria-reko]

LAF-217-189 [2]

Eskual Herria eta Eskuara:
I. Frantzian et Espainian

... Eskualdunen arteko

XI

Ait'etama zoro batzu irriz dende haurreri
Eskuara hiz nahasiak erraiten tuztenari
Bainan burhaso zuhurra egun guzi har bedi
Chuchenaren erakusten makhuz mintzo denari.

XII

Mende Zaharreko ama oi Eskuara maitea
Kaskoin hoien kolpetarik baduzu oinhazea
Aurdiki nahi zaituzte eta khendu bizia
Bainan Eskualdunak zor du chutik atchikitzea

Pierre Dibarrart.

Duny-Pétré, Pierre

"Piarres Héguitua"

I943-ko SASI-GUDARIERI

Alemanekin ados ez baitzen,
Gerlan sarturik hogoi urtetan,
Gauaz zabilan etsaien hiltzen,
Gurekin zagon mendi leizetan.
Soldado berdek kolpatu zuten,
Tiroka hasiz ilhun beltzean.
Oihu bat gabe leherrin zuen
Giza-gaixoa, malda gainean.
Haren izenaz nor da orhoitzen ?
Etzen izarrik bere besotan !..

Tiro zapartak bazirelarik,
Bai eta zonbait lagun ikaran
Ezin jalgituz gudu tokitik,
Zer ikusten zen ordu berean ?
Gure nausia, harma harturik,
Irri bat ekin bera barrandan,
Eta gu, gero, haren ondotik...
Ezti-eztia, bonben erdian
Manatzen zuen, egonez xutik :
Etzen izarrik bere besotan !..

+

Bilakatu zen aintzindaria,
Izanik trebe sasi-guduan.
Oroz gainetik, zoin perestia
Ageri zaukun zorigaitzetan !
Maite ginuen haren irria,
Eta bihotza zuen eskuan.
Batzutan, utziz bere ogia,
Gosetiari beharrez eman,
Jan gabe zoan egun guzia :
Etzen izarrik bere besotan !..

+

Aintzindaria zauku suntsitu.
Ixilik hil da sasu batean.
Haren ahoak ez du salatu
Nuntik heldu zen, norat zabilan...
Zer gerta ere, dugu landatu
Kurutze txar bat hobi lurrean.
Othoi Jinkoa, behar da sartu
Arima hori zure zeruan,
Zeren,debrurik ez balinbadu,
Etzen izarrik bere besotan !..

IGORTZE

Printze bat zira, Jaun Jenerala.
Bada langile zure menpean.
Gureak, lehen, etziren hola,
Karlixten gudu harrigarrian.
Hik, Tío Tomás, egin duk gerla (I)
Xapel gorrien leku gaixtoan.
Hantxet hila hiz, bestek bezala :
Etzen izarrik hire besotan !..

I/2/I967

Piarres HÉGUITOA

(I) - "TÍO TOMÁS" - Tomás ZUMALACARREGUY Jeneralaren izen-goitia.

Elizalde

'Ainhoarra'

[Chalies, Gratien]

Lehen Kopla

Zozi gaitzesko égun batez sorteak hazemanik
Nere lurraso zahartuak nigaretan utziriK
Soldado nintzela baska harnetan jariaturik
Ninduten urrun igorri urrun Eskual herritik

Laster ninduten igorri Afrikaren barnera
Han urte han egon eta deitu Italiara
Leku orotarik beti hegaletkin besala
Sogua zaitan ziratzen arin Eskual herrira

Eskualdunen omenari nik ez dirot eguin uko
Nere sabre baionnetak maiz essarri lekuko
Solferinon kolpaturik zoten guehiago
Ez ninzala ez segurki ni Eskual herriako.

Italiako lurrean sartuz geroz Frantsesak
Oi nolako sarraskiak oi zer guizon galtzeak
Odol hibaiez dirade han gorritu basterrak
Holakorik ez dezala ikhus Eskual herriak

Burhaso gaicho hoitarik semeac galdurikan
Zenbatak ez dire yarri aukenik minenetan
Sure jainko zerukoak hoin bihotz min handitan
Bera gaitzala erortzetik guziz Eskual herrian

Atsulaiko biskarrean ainhoako kapera
Han du ene ama onak othoitz eguin ardera
Aigerren Erreginak bida haiben etchera
Nizvirik eta osorik ekar Eskual herrira

(Suite)

Nere ama entzun dezu oi Andre amultsua
Azken hatserat nindagon yadanik hurbildua
Zuri esker baitzen ez dut nik bixatu bizia
Zuri esker ikhusi dut berriz Eskual Herria

Mundarraingo mendi hori bethi kopeta gora
Ikhusteak ophisten dirau bihotzean pilpira
Italiako lurretik eri nintzan athera
Bainan sendatu heltzean Eskual Herrira

Iruskuak iraganik trankil orai etchean
Hauche diot Jainkoari galdetzen azkenean
Bizi nadin hanitz urthez aitamekin batean
Nere egunak higatuz Eskual-Herri maitean -

Signé : Elissalde Amhoarra -

Bayonne 26 Mai 1952.

Cher So Egilé maitea,

C'est avec grand plaisir et vif intérêt que j'ai lu votre lettre du 28 avril dernier.
Hélas ! une infime minorité seule pratique et pratiquera toujours la vraie charité. C'est si commode de se confiner dans un égoïsme confortable...
J'ai passé 33 ans de mon existence outre-Mer, dont 18 avec ma chère épouse et partout où nous avons séjourné nous nous sommes efforcés de soulager les misères - Aujourd'hui nous sommes nous-mêmes cruellement frappés physiquement. Je suis amputé d'une partie de ma jambe droite et ma pauvre femme est complètement paralysée. Nous ne récriminons pas cependant, et elle 73 ans, moi 76 nous attendons paisiblement que Dieu nous rappelle à lui.

En attendant, c'est toujours avec plaisir que je lirai les articles de So Egilea. Veuillez agréer cher Monsieur Etchalbarry l'expression de mes meilleurs sentiments. [signature] [illegible] Bayonne

Erkiaga, Eusebio

Piarres adiskideari

Soinez urrun nago, bainan
hurbilago gogoz,
adiskide bertsu batzuk
burutzeko asmoz;
aspaldi ikusi zintudan
nik lehebizikoz,
ikusi nahi zintuzket
urte anitzekoz.

Noizbait zinen antzinatu
euskal-bideetan
bai punttakoz ta bai mintzoz
amaren hizketan;
hor ari izan zaitugu
urte luzeetan,
orobat buru-lanetaz
lerro zenbaitetan.

Bi amodio dituzu,
Jinkoa lehenik,
fedearekiko lanei
zeharo emanik;
galdu duena dabila
ote den Jinkorik,
bakoitza bederak daki
zer duen minenik.

Bigarren amodioan
euskara zuk gailen,
manexak ba du oraino
bihotz eta kemen,
mintzaikari eta idazle
nehoiz ez atseden,
"apez gorri" hitz urruak
ez zaitu sumintzen.

Ingurukoen txaloa,
Piarres lankide,
atsegingarri omen da
badu zuzenbide;
herri maitetasunean
guztiok ahaide,
zaitez, egungo bilkuran
zorion hartzale.

(Eusebio Erkiaga)

Baigorrirat,
1977-X-22.

Piarres Adiakideari

Soinez urrun nago, baiman
hurbilago sogoa.
adiakide bertan batzuk
bizitzeko zamoa;
zuparik ikusi zintudan
nik lehenbizikoz.
ikusi nahi zintuzket
urte askotxoz.

Hoizbait zinen antzinatu
euskal-bideetan
bai puttikoz ta bai mintzoz
amaren hizkeran;
hor ari izan zaitugu
urte luzeetan,
orobat hura-lanetaz
lerro zenbaitetan.

Bi amodio dituzu,
Jinkoa lehenik,
federalkio lanet
zaharro emanik;
galdu duena dakila
ote den Jinkorik,
bakoitza bederak daki
zer duen minenik.

Pizarren amodioan
euskara zuk gailen,
manexak ba du oraino
bihotza eta kemen,
mintzairari eta idazle
nahoia ez atzeden,
"apez gorri" hitz urrunak
ez zaitu aumintzen.

Jaunzuloen txalopa,
Piarres Lafitte,
atsegingarri omen da
bada zuzenbide:
herri maitetasunean
gurtiok abaide,
zaitez, egunko bilkuran
zorion hurtzale.

(Buscbio Arkizpa)

Baigorrian,
1922-X-22.

imon
S. Ewramuzpei

Eskualdun Astekariari
Aires: Kitarra txarcho bat

1

Eskualdun txakur-gai, Astekariari,
Zombait bitz nahi dazkot pertsukan ezarri;
Aitta etzaio ensan ene xh-alari,
Ez banintz ausodioz lotua lanari.

2

Herro-gaitza bortz urthe baduzu s-orturik;
Izen bat ere duzu ederrenetarik;
Kasketik haur thumo bat bezala egonik,
Ensekigno, haundituz jarri azkarturik

3

Kasketik eta gero, gaicho Eskualduna,
Etsai hainitz bideau hatzemaun duzuna:
Beldurrik gabe doha bethi bihotzduna,
Trabaz achola gabe bideau aitzina.

4

Astekari maiteak, gure herrietan,
Badu bait begitarte igand'egunetan,
Trostunak artoski bospasei pleguetan,
Etcherat baderama bizkario etan.

5

Chabal chabala, mahain gaineau emanik,
Gazteak pilotako saileau zadanik,
Neskatak merkatukoak jakis nahiznik,
Bakotchak bere chari gostu du leheniik.

6

Bertzeak bezperetan, chaharrak etcheau,
Hek urakurtzen dute gostuz atsaldeau;
Afal ondoan berriz, aitak arratzeau,
Bi hirii aldiz berolin guziek asteau.

7

Irakurgai onak du gogoa ahaintzen,
Eta gorichtoak aldiz bihotzak usteltzen;
Eskual herria duzu chutik atchikitzen.
Haaskoinek neurrirat eror ez gaitzezen.

8

Amerikuetan zauden herritar unsea,
Dorpe da atz-herrian bakar bizitzea;
Ez dezazun ahantzi zure sor etchea
Irakur astekari Eskualdun maitea!

9

Halere, gut'arteau badire orainO -
-Burchuo othe diren dudatua nago-
Deus ezin konprenitu, nik bainO geiago,
Eskualdun az osto bat... dute nabiago!

10

Etcheverri, Abadie, Iriart-Urruty,
Egun hobietarik bazinezte chuti,
Inon zinezakete guzier gorabi:
"Guk hasi dugun lana badiak ederki!"

11

Eskualduna, zaun haiek egin zutenian,
Hargin beltzak nahiko zure eskualdean,
Han hemenka hasiak zerbait ilunpean,
Zuk trabatu zituzu berex lan honrean

12

Orai arte bezala, zuk gaitzazu lagun,
Hargin beltzak gutarik egon diten urrun,
Izan gaiten bizian "eskualdun fededun"
Eterna saritako merezi dezagun!

I. Iruamendi

Astekari Eskualduna.
Airea: Nork eder bat.

1

Bi hogei eta hortz urthe ditu zarri zuzkela chutik,
Abbadie rekin, jaun Etcheverrik eta Iriart-Urrutik;
Geroztik hunat, heien chederi chuchen jarraiki zarena,
Ez nauke zutaz mintzatu gabe: Astekari Eskualduna.

2.

Harroka muthur baten puntatik, nola arrano kumea
Hegalak chabal airatzen baita, nahiz orainO chumea.
Behatuz hazter guziet arat, zalhu dohza hegalduna:
Gisa berean abiatu zen: Astekari Eskualduna

3

Ongi egile guzien lana, da bethi hastiatua,
Heien ondotik laster dabila etsai errabiatua:
Bere hitzetan eta obretan baitzen irakur-gai ona,
Lortzetik zuen begitan hartu: Astekari Eskualduna

4

Arranoari, hiru belatcha oldarrean ziren lotu,
Nahiz eskualdun hortuetarik hegaztin hori haizatu;
Guduan erech bere kolpetan, ageri da bihotz duna:
Hiru etsaier nagusitu zen: Astekari Eskualduna

5

Alma zamurrak bere haurretaz dauka arthA berezia:
Gerla denboran dolu minetan zen Eskual-Herri guzia.
Ait'arna chahar, emazteki en, ume churtchen bihotz mina,
Zure hitz onez arindu duzu: Astekari Eskualduna.

6

Berriki dute zure zainetan odol berri bat ezarri
Nahiz ez zinen orai artean indarrez ttipitzen ari
Hedatuz zoh-an hedoiak barna, arranoarenomena.
Behin bethikotz gaztetu zare: Astekari Eskualduna

7

Eskualdun seme odól garbiak, dagon eskualde guzitan,
Dela Parisen, dela Madrilen, orobat Ameriquetan,
Zure baitan du kausitzen, segur, bakar denean laguna:
Zeren harentzat baitzare bethi: Astekari Eskualduna.

8

Orai artino atchiki duzu gure Herrian eskuara,
Zu joanez geroz akabo daite, moiteño mintzaira.
Leanoz gorderik, beltz kausitzen dut guretzat ethorkizuna
Agian luzaz biziko zare: Astekaril Eskualduna

S. Irramouspe

1°) Hoin belatcha horiek: Le Réveil Basque; Eskual-Herria; Argizalea.

Errangora

Airea:" Aire chahar batean hasten naiz kantatzen,
Neure pentsamenduen deneri kondatzen".

----- ORTZANEKO URMAELA -----

1

Napoleon'ta Louis Hamalaugarena,
Dira Semperendako fama oberena.
Gizon handienentzat, lanketa ederrena,
Herri buruzagiak daukula egina,
Urmaela, Ortzan'go erreka bat zena.

2

Gizon egitateak, beti du lurrean,
Aldekoa erdian, etzai bazterrean.
Ez ditake bertzela Sempereko aldean,
Guda baita hasia Camiren herrian,
Iratzleku'ta urmaelaren gainian.

3

Iratzlekua zer da? Iratz-tokia;
Ez etsaiek bezala, lurraren nausia.
Hitz aski garbi horrek, kataska du hasia,
Baitu gende gusia dena nahasia;
Urrun gaki baita,Ortzan'go erasia.

4

Yazartzaille burua zauku ezarria,
Gizon adinekoa, ilea churia.
Sehaska ahantzia, urbilchko illarria.
Horrek baitu gehiena ebatsi herria
Hortako egina da etsai'aintzindaria.

5

Adinak ez baitio ikasi zuurtzia:
Iduri ez hilkora, joiaki du bizia.
Ez jakin nundik heldu eta norat joiatea,
Sortzea bezala da guretzat hiltzea,
Deuz gabe etortzea emen denen uztea.

6

Gauza illungarria, horrekin emana,
Urmaelaren etsai, Jinkoaren artzaina.
Holakoak ez luke, artu behar ixkina.
Izan dadien ona edo gachtagina,
Orduan du ematen galbide zikina.

7

Lurrari ustez baita hainitz atchikia,
Artzain hunek ote du zeruko argia?
Alde artze hunek du ondorio andia.
Bakotchak behar baitu ikusi egia
Eta ez itchuratu beti lehen ardia.

8

Ezin uka izena" Jaun Mahastaria";
Beharko duzu izan ordaina zaria.
Ez baituzu ba galtzen urmaelan ongia,
Orai emanen duzu zure'loretegia,
Egiteko Semperen, berebil-tokia.

9

Beldurez ikustea denek biluz gorri,
Dira bederen zombit, etsaia ezarri.
Lore baten aldean direlakotz lazgarri,
Etzinukete nahi, urmaelan ikusi,
Annabellaren ondoan norbit itsusi.

10

Dituztelakotz isterrak sobera lodi,
Seren baitire dena tripa'ta ipurdi,
Urmaela pollitak egin dezake gaindi;
Errotazainak luke behar dena busti,
Ta joan Urda ta Churiz, Zaldubia gain beiti.

11

Bertzek eran dezaten, abestuz nahia,
Utzirik bazterrerat duten erabia;
Emen utziko dugu lardaskatu'izaldia,
Emateko etsaieri beren izulia;
Beti mintzatzen denak beti du egia.

xxx ERRANGORA xxx

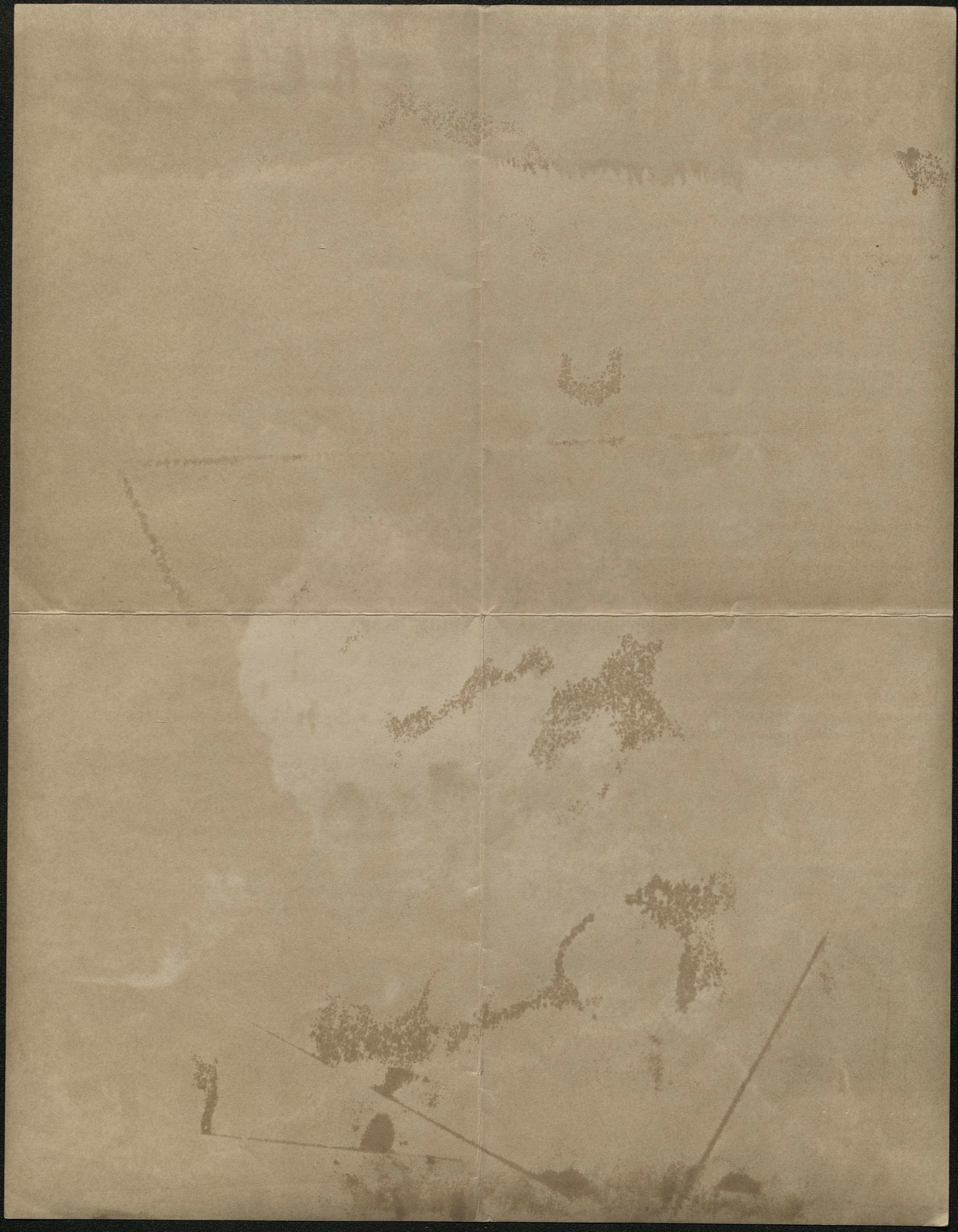

Etxahun Irurikoa

Etxaun Irun

Etchahouni orhitzapen bat

I

Chothu giren guziek zor dugu hiltzia. →
Zihaourtan ez dugia, hotchek exemplia
~~Bena~~ hain beyta bizi orano Zouré ichtoria
Zenthurik ziela ez zaiku, aiya chinkestia.

II

Izar gachtouan pian. Zu zinen chorthurik
Zouré aita eta amaz, gaichki maithaturik
Affectioné mentchian. géro handiturik
Trichterik bazabilzan. ocho heraturik.

III

Irimu handia bena, bardin misèraoublé
Ounbarzunari ez zunin, echkérik batéré
Umil behar ordietan, bechtian trufalé
Urguillurik ez zunin, bena bai fiertaké

IIII

Léhen amodiotik gachki phartiturik
(Judio heratubat) Zu zinen gèrostik
Gaiaz bidajazalé, égunaz gordérik
azkènekoz hil zinen, dénez huguntürik.

V

aharqo eta khambillou, bi mendi fiéréñak
Etchérik hullantchago, Marie Maidaléna
Sofritu dutuzié Etchahounen phénak
Horen kokineriak. horen hasperénak

VI

(Déjaik ehun bat ourthe, itzali ziéla!)
Zouré ondotik éré, espousa infidéla
Chinketch zazu Barkoché, khambiatu déla
~~Orai~~ aiphaturik da, héribat modéla

VII

Gastellondon nechkatchak, dirade zuhurak
Ez dirade jouraiten, haboro érétzurat
Montoriésen ondotik, utzik Barkochtarak
(Biarnések halas diré, hazkatzen chudura;

VIII

Ez da ez Marie Solik habaro héri kountan
Espousatzen dirade', hogey bat ourtheitan
Barkocheko lureitan, edo héri éitan
Ezin éginez dienak, charlzen Komentéitan

VIII

Ez da nikour jouraiten, orai Zoumarat
Pellegri aita saintiaren, ikhouchteia
Laket da bidajatzen, badoua ber béra
Arima dolorousen, béne dikatzéra

IX

Hegiaphalia duzu, bethi ber lekhian.
Béna han bizi dienak, orai dira galant
Ezinago agudo, kounestak, ikéant
Akortin zinantéké', orai kayékilan.

XI

Barkocheko elizan, ez da éran bekar.
Bada toiléta ederik, Zoumbait aropa lekar
Horé gatik noun nahi, aija leytéké jar
aspaldin éretora, beyta khiberoutar.

XII

Jeiki ahal bazinté, horien jujatzeko
Barkoché béri kounen, palaminatzeko
Ikhouch zintioké hében, héritarak oro
Ez Zouri madikionez, (béna belharikoi!)

XIII

Zaoudé la édérian Zu zieta medio
Barkocheri badeogu, kaboro amodio.
Eranen dereyzugu, ha bériz artio
Josejateko chokoun, ikhouchi artio

Etchahoun

10 août 1569

Etxahun-Iruri : Kiré Zerbutchuko airé (Agur adichkidia.)

Iratzéder
Gizon hotch, izen eder
Iratzéder.

I

Na hiz, ta nun biz hiz, gaizo Iratzéder
Eni égin Khantoren, déreyat mila esker
Khausitu dialakos, éné etcharier.
Hanturik hiz, hargatik, ez ha fiala bé'ker
Damurik ~~bé~~ hutuké', nitarik bi Pater.

II

Bai Khantan banabilak, hanitchko fcié'tan
Hiré despit menturas, 3oin nahi bdétan
Eta hi artzain-hora, éné astalé'tan.
Hachitu hayé'lakos, hazi hiz tchampakan
To mezura 3okhobat, ichil hadin bertan.

III

Chibéroutarak dantzan, ni Khantan harien artin
Khumita hindioket, fibéra gouré'kin.
Béna hariturik hiz, igoïten ilhumpin
Ikhousten gutianian, yaouskan sankoua arbira
Zotchas fhaoucha dizagun, hiré gibel aldin.

IIII

Hiroe doréak gutu, bildu élizarat.
Bortcha ka Khantuz hachi, eskualdun zuntzerak.
Éné aiéaré'kin, nin douan zé'lié'tarat.
Ez banu bidéan partu, artzain-ho zahara.
Zé'thi goraita bé'hiz, gaizo. Jé'loskora.

V

Hogey bat ourthé' hountan, ari nuk pertoutzen
Ménez, maitez, érabias, ez nukin ouste ukhen
Éné' zukharak ez fik, eskual hurik hoster.
Hargatik hil zeigniak, ditiat thirartzen
Hiré Kaskoin bihotza, bé'hatus hé'datzen

VII

Damarik ez bé'haïqu, lagun plaze'tako
Iné gau-itzalarin, argi é'gité'ko
Pentchu diat bardin harien, ountsa phakatuko
Eta Kaskoïn chapelbat, propi érozi'ko
Bé'hari luzé' horien, jender gorsatze'ko.

VII

Jakin dukédanian, hiré historia.
Zentuz nahi déreyat, bérik khantoria.
Ez dizayala etsit, hau duk hatcharia.
Artéan kontzerba ézak, lodi garkhotchia
Bardin ez dakik zer den, Ekuial gi'haria

VIII

Aren bériz artino, Mussé Iratze'der
Goraintziat nik ké'chi, hiré hachizaler.
Ez bidé hortan ezka, kouri hadi haster.
Ez bé'gien bistalat, bé'khau baïzik ager
Phastarik ez usté'ko, hiré hachizaler.

Erlh

Etxamendi, Jean

PILATUS eta PIARRES-ttiki

1

Eztai ederrak Eskual-Herrian
Egin ditugu ihauterian,
Bozkariorik haundienian !
Bai, ahaideak gutaratzean
Adichkidekin bat egitean
Zoriona zen gure artean.

2

Nahiz ez ginen haundietarik,
Espos-tekien bi aldetarik
Ginen eskualdun garbietarik;
Jakintsun haundi jaun hiritarrik
Zaiku ethorri batto bakharrik,
Itzultzekotan gu choraturik.

3

Jakintsun haren jakitatea
Da khorodunen laidostatzea,
Jainkoa baithan ez sinhestea;
Mundua eta gu egitea,
Ez deusetarik gauzen hastea,
Haren ustean da suertea !

4

Erran du: ez da botheretsurik
Gizona baino goragokorik,
Guri gaztigu eman dironik;
Ez da zorigaitz ez zorionik,
Ez arimarik berechten denik,
Denak akhabo hilez geroztik.

5

Zuhurren gisa mintzatu baitzen,
Gazte choroek sinhesten zuten,
Ustez osoki argitua zen.
Ez zen ez gaizki irriz asetzen,
Haren gezurra ez zela galtzen,
Toki onean zuela saltzen.

6

Mendi gaineko Piarres-ttiki
Lotsari gabe zitzaion jeiki;
Ichil zaite hor : ez mintza gaizki;
Arras zorotzat gauzkatzu naski;
Jakintsun zare, bainan ez aski;
Tontoak ere zerbait badaki.

7

Nungo gizonak deraut erranen
Jairik gabe du lana eginen,
Deus erain gabe sor arazi ren ?
Hastapenean hazirik ez zen;
Ez deusetarik nork erain ~~zen/e~~ zuen ?
Ikhusazu hor Jainkoa baden..

8
Begira zazu, iguzki horri,
Arratsetako ilhargiari,
Gau izarratu garbienari :
Zoin jakintsunek ditu ezarri ?
Jarraik-arazten tenoreari ?
Hots erradazu : nor da gidari ?

9
Jaun haundi hori ari zen khantuz
Bizarra eskuz bihurdikatuz,
Gehiago deus ezin asmatuz;
Behin errana gero ukhatuz
Bere burua ezin garbituz
Hura zen hura tonto Pilatus !

10
Pilatus harek badu bai lagun,
Mila batean sei-zazpi ehun...
Hek utz ditzagun ahalaz urrun
Kantabre Kasta, gauden fededun.
Jainkoa othoitz gau eta egun,
Gero zerua goza dezagun.

-:-:-:-:-:-:-

1/...

J. Etchemendy

PARISETIK.

Hoztar - Donaduak.

Airea: ttipi - ttipitik ait. eta Amak.

1º/

Hozta herriaz, mintzatu gabe, ez bainaike pasa egun,
Bozka berriak izan dira, ta, parerik ezuten nehun:
Bi gizon propi, agertu dira, ta famak hedatu urrun...
Bi donado zahar tonto dira "Domingo eta Battittun".

2º/

Battitta eta Domingo beraz, zuer mila laudorio!
Sujet pollit bat hasterat noa, zuek zaiztela medio.
Igande batez, bi jaun horiek egina zuten pario,
Hoztako konseiluan sartzeko, zoin othe zaiken hobio.

3º/

Bakotcha bere zortheaz uros eta berdin alegera,
Laster erresatu zuten biek, bedera mila libera:
Achuantqua, ezuten aiphu, biek izan nahiz "Mera"
Gauzen arragnatzeko ahotza, juan zizaioten artera.

4º/

Alde batetik ala bertzetik, hantike baizen mohimendu,
Zioten presentatzen zirela, makurrak nahiz chuchendu.
Ez dakit obrak, nolako duzten, bainan baizuten talendu:
Ahotza ontsa baliatu da, bai etare sosa kendu.

5º/

Domingo bahiz, Battitta banuk, bota cheke ta larriak,
Hartiak zuzketen aintzinetik, beren moltsen izariak.
Diru-diru, desafiatuz, menditako ahariak.
Pariatu zuzten, nik ez dakit, han zonbaten baskariak.

6°)

Orai pertsu huntan, zuri nago, zu, adichkide Domingo
Lege berrien plana zinaukan, bai eta zerbait egingo.
Hoztar-gizoner, landa-araziz, zonbait mila mahats ondo
Zure lehen grigna hau zitaken, arnoa merka behingo.

7°)

Domingok arnoa merka eta kontentik zagon Battitta:
Bainan saindatu behar izan du, kantonierren politika;
Arnoz ase-ta, bide tzarretan ez baizitaken irriska
Hozta zolatik goiti derama, bide berria trebeska.

8°)

Nik ez dakit hau egia denez, Battitta eta Domingoz,
Bide berri hori egin dela, beharra ere zelakotz.
Bai eta berdin, igande oroz, karrusatzen zirelakotz,
Nun eta eremaiten baizuten, batek-bertzia konkoloch.

9°)

Donado zahar gatik, Battittak, hartzen baitu delibero,
Boz galdeka hasi zen emazter, gaichua, berman-bero
Batek-bertzia, ezin garhaituz, zer izain badare gero,
Ez nuen uste, Hoztan bazela, hoinbertze politikero!

10°)

Baten malurrak, bertzen bonhurra, egin baitu egundaino,
Aurthengo Hoztako bozka hotan, hau ikus daike oraino:
Biltzarrerikan, ez dute egin, juan gabe ostaturaino,
Zuek baino hobeki jali da, segurenikan "Martigno".

11°)

Ba ahal dukete hortz karraska, eta izerdi kopetan,
Hoinbertze diru eman onduan, ahotzari debaldetan:
Baskari galtze, moltsa tturrintze, ez erregreta bozketan
Ez balinbazizte pasature, ez segur enseguen faltan.

T.S.V.P.

12°)
Hoinbertze indar egin ondoan, Konseiluan sartu nahiz
Arras ichildu gabe, Battitta, erranen dezkeat bi hitz.
Galdua - galdu, beste bozketan, segur hire plazan banintz
Denak untsa áse diten irriz, presenta nindaitek berritz.

13°)
Bihotz-Chimiko hunik izan du, aurthen Hoztan Konseiluak.
Ta anhitzek tripako hertzetan eré zer koropiluak,
Buru-kasoilek ere zut-zuta, zuzten kaskotko biluak,
Hostapeneko bi okiluak, ez baiziren hain diluak...

14°)
Nehork ez ditzala gaizki hartu, othoi koblaka laiduak.
Hoztarrekin akort eginak tut, frankil bihotz ta goguak.
Pario hortan, saltsan baininzan, jakin dezala munduak.
Agur Battitta eta Domingo, bibá Hoztar Donaduak!

Jean Etchamendy.

Hita. Caffitte.

Ez uste izan amenguzko pertsu batzu direla. Ichtorio irri-eguingarri bat dá, Hoztan neronek ikusia.
Zuhaurek-ere, Hita Caffitte, badakizu arras untsa, eskualdun donado zahar horiek nolakoak diren, haste kotabat chorta bat edanez geroz. Berek lehen-lehenik, eta anhitz Hoztarrek gero, galdeguiña zautaten, zonbait koblaren emaitia. Bide berri ichtorio eta arrno ichtorio, denak egiak dira, eta inguruiña-hetako jendek axsa konprenituko dute. Baiian ez ditut nahi bezain pollitak eginak, ez ninzan aldartian duaikabe.
Eta orai, zure kasetan, bazindu ichkin bat hamendako, denak kontent egitazke. Horrela, Hita Caffitte, esker-mila aintzinetik eta

onhets-zkizu ene bihotzetikako sendimenduriK hoberenak.

Zuri leial dagon.

Jean Etchamendy.

118 rue de la Faisanderie.

Paris 16e.

Jean Etxamendi

"Linboetarik."

Hirea: Lili bat ikusi dut edo Bordachuri.

I

Wartchoz sortu loreak gaichua ardura
Aphirilez badaki zer den fanidura
Hiros - pollitenian, hor dena itchura
gazteriKan galtzeko, jin zinen mundura.

II

Kantua eder laike, hola lorez - lore
Bainan sujetaK ere, Kanbiatzen dire
Oraiko neskatchetan, lili hoien pare
Zorigaitzez oraino, zonbait badirare.

III

Izigarrikeria, aurthen LeKunberryn
gerthatu izan dela, hauche dugu yakin
Hur handian ithorik, aingeru bat da jin
Bainan gertha zaiteken hoi Ahatsan berdin

IV

Ene lehen orena, hau zen mundu huntan
Ogi zakuer Kontra, ganerreko bortan
Zorigaitza han zagon leku trichte hartan
Amaren laguntzale, Yfernuko Satan.

V

Ama, norat eta zer, zira bilhaKatu
Ene lehen garina, ezia aditu
Nahio izan nuzu, trichteki urkhatu
Aita gorde delakotz, zuK ere ukatu

T.S.V.P.

VI

Zerk pusatu zaitu zu, ama dohakabe
Ezintazkena pasa, lan hori in gabe
Ezinen ez lehena, bachtart baten jabe
Ene gatik oraino, bazinuken galde.

VII

Deithoragarria da egin duzun lana
Onhetsi behar baita, jinkoak emana
Zonbait amentzat daike, hoi ezin jasana
Zuk hurerat bota-ta, hek ezin izana.

VIII

Ama izanen duzu, anhitz arrangura
Jin beharra bainizan zuzenki mundura.
Eternitateko dut orai ilhundura.
Batheiorikan gabe ezin sar zerura.

IX

Limboak ahal bazu, ama Konsidera
Penarik ez da bainan, ez naiz alegera
Zendako bada nauzu, ni bota hurera
Fede eskasez ama, hortaratu zera.

X

Ama, ibili zira, gaindiko plazetan
Alegia ta deus ez, lizunki dantzetan
Nitaz grignatu gabe, gogo-bihotzetan
Errespeturik gabe, zu esperantzetan.

XI

Galdua-galdu baita, ezin errepara
Permeti zazu nadin lañoki deklara
Haurrer argia kenduz-ta botaz hurera
Laster akabo daike, oi gaicho euskera

Eta erran zahar bat den bezala :
1r Les Paroles s'envolent mais les écrits restent », horrela ganza piza dezake eta ezaut iduri herrarik hartuko duen enetako. Hortakotz lañoki nere izena ezartzen dut.
Eskerrik-asko aintzinetik eta onhets-zkizu
Aita Lafitte Maitea ene bihotzetikako sendimenduzrik bizienak.

Mr Etchamendy Jean
118 rue de la Faisanderie
Paris 16^e

'Linbaetarik'

(segida .)

XII

Zorthe tchar bat dautazu hola eman eni
Bizi bat has-orduko, hoin trichteki fini
Erregret ez baduzu, ama kasu huni
Beldur izateko da, jaunak zaizan puni.

XIII

Ama hunkiko zaitu segur eue botzak
Zerbait sendi dezala, hor zure bihotzak.
Partekatuko tugu bien zorthe latzak.
Deshorea zure ta nik linbo hotzak.

XIV

Azken pertsua eta azken hitza "Ama"
Konsolamendu keta, jin naiz zure gana
Bainan hur handi horrek, krudelki nerama.
Plazer izpi bat gabe, linboetan barna.

Jean Etchamendy.

Aita Laffitte.

Huna zonbait bertsu, Ahatsan gerthatu zen izigarrikeria haren gainian. Neska gazte hori biziki untsa ezagutzen dut, hark ere bai ni. Bi gisetarat egin izan dut sujeta. Bat hauche da, bertsu audana hau. Bertzea aldiz arras amengiozkoa da. Badakit gazte kantariek azken hau nahioko zutela, nun nahi kantatzeko, usaya den bezala. Bainan hobe kausitzen dut, hauxkien igortzea, nahiz ez diren hanbatekoak zeren segur bainaiz, amagno trichte horrek irakurtuko ditzuela eta ber denboran bertze anhitz ama eta neska gaztek.

(Oseba) "Manech Etchamendy zenari"

Koblakako aire batean

1°)
Berri trichte bat jakinik nago, 'Ezterençuby' herritik
Kolpe berean nere bihotza ärtzaildu zelaut erditik
Gaicho "Oseba" beraz juan zira bethikotz gure artetik
Bainan begira, zaude ichtant bat othoi zeruko athetik.

2°)
Lau hogoi urthe ja iraganak, bertze zazpi gehiago.
Bainan "Oseba" zure oaltzea, sendatzen dut ezindago.
Zur'izalean, untsa baindizan, gaur aldiz umachurch nago
Nere arrazan, koblak'artzeko, norat so egin gorago.

3°)
Ez dut kusiko, nik gehiago, Oseba buru churia
Fede handiko gizon zintzoa eta zer pertsularia
Zu galdu eta berdin dolutan jarri da Euskal-Herria
Zaude distirant hedoi-artetik, gure izar gidaria

4°)
Sortuz geroztik denak munduan, zorthe bererat goatzi.
Zu atzo johan, bertze bat egun, ta ni bihar edo etzi
Bainan hatere, hil edo bizi, elgar sekulan ez utzi
Zeru gainetik, orhoit-zaitela ? 'eskuldunak ez ahantzi

5°/

Ehun bat urthe ibili zira grignan hartua ; euskera
Gure hizkuntza ez utzi nahiz malda tzarretan behera
Zuk hasi lanak, gusta dezenak, ditu urthetik urthera
Bainan oraino, lagunt gaitzazu bil gaitezen arthaldera

6°/

Hemen penatu zuen "Oseba" goza zezaken loria
Goiz edo beranduz, zer ganako nahiz nolz badare tenoria.
Ta amartian, izán zaitela euskaldun mandataria
Kuchitori erran, harentzat dela, bethiko Euskal-Herria.

7°/

Hzken pertsu hau ezarri gabe aisa nindaiteken geldi
Bainan halere, horra dedentzát, ahal duenak konprendi
Gisa huntako gerthakariak bekan dira hemen gaindi
Ni Etchamendy, Manechek Agur, zuri Manech Etchamendy.

(Ylloba)

Hita Coffitte

Zure kasetan ezartzen ahal balinbaditzu ogortzen dauzkizut
Zonbait pertsu Oseba zenaren oharretan eginak.
Bihotzetik milesker
Jean Etchamendy.

Jean Etchamendy-ren "Koblak"

Sehiguen: Hiteak: Muthil Sahara

1°/

Gazteak sehiguak nintuen charmatzen
Hamazazpietako muthil ninzen jartzen
Ordian denak chabal nituen kausitzen
Bainan egun dorpiak ondoan jalgitzen

2°/

Egun dorpiak dire oi sehiendako
Eta partikulazki oraiko endako
Badut bai erraiteko nagusiendako
Arrazoin dutalakotz ez naiz ichilduko

3°/

Hogoi urthetan hemen igandiaretkin
Etchian borchaz nago ta arrazoinetkin
Kausia kurri juana emaztiaretkin
Ni etchian utzi naute kabal zoinetkin

4°/

Oraino sar balite horiek ithuretko
Ez nuke horiendako hanbat erraiteko
Bainan guziak ditut segur neuretako
Zeren eta helde diren danak jin ordutko

(T.S.V.P.)

5°/

Muthil gaizoa beraz ez oraino lotsa
zer gerthaturen zaukan badakik bai untsa
Igandia prasatu tai astelehen goiza
Nagusiak merkatuko harturen dik funtsa

6°/

Donibanen gorritik baitugu merkatu
Haratako ideya ez zaio faltatu
Goizian arras goizik mausia partitu
Egun guzian hura han sumbait higatu

7°/

Muthil gaizoa aldiz bainago etchian
Igande astelehen atelan lanian
Nausia ez bezala ni aste guzian
Eta paga ttipia urthiain buruan

8°/

Halere zonbait nausik naute ni trufatzen
"Braiko muthila hi zoin urosa haizen"
Arrapostuan berek han dute aditzen
"Beraz zeren dako gu ez garen trukatzen".

9°/

Muthilak lanian astehun igande
Nausiek uri edeuk egiten daukute
Nahi dut behar dela segur borondate
Bainan behar da ere baiaski bertute

10°/

zer ordian nausiak nahi duen bezela
Ibili behar othe du bethi muthila
Bego injusto hori hor bara dadila
Nagusiak bezenbat balio du muthilak.

11°/

Nausi maiteek beraz behaute largatze
Eta usu-usia muthilak libratze
Esklabitatia uik nahi du zafratu
Muthilgoa den baino gehio estimatu

J. Etchamendy
Directur maitea

Kobla horiek agert-araziko dituzia ohoi
"Herria" Kasetan. Nahi dut Kosia "pikantak"
diren bainan ez da hala ez denik.
Anhitz muthil badire nagusien
"pezero" baitire eta hok nahi dutenian
baizik muthila ez libro. Hortakotz,
pertsu hotan ikusiko dute anhitz
nagusik ikas gukere sentimenduak
baditugula eta minberatzen girela
Onhart skizu asintzinetik eue errementia-
mendu bizienak!

J. Etchamendy

Etxeberia, Joseph

Bertzu batk emanak die de
Joseph Etcheverria Espeltto BT

Bertzu berri.

I

Mila bedatzi egun eta bertsika hamazaspian.
Egun haskarraz ni sarturik armadarren aspian.
Lagun batarekin nizen aritatu Sauetko hirian.
Zigelan besti iduri sartzen nizela prezondegian.

II

Martchoan nizen permissionez partitu.
Algerraz sartan hiritza hunkitu.
Etcheko kin bearnitzela jongi gochatu.
Bainan gauz ori ez dautan luzes zegitu.

III

Familia ortarik gira bi ainai soldado.
Biak armadaren aspiko ~~eskla~~ eskalabo.
Bat allemanian eta ni bertzea Algerian nago.
Eta ene gogaa da beti Eskual-herrian dabo.

IV

Maitatzaren hogoi-ta-bian nuen Frantzia kitatu
Eta Algeriako hirurz batoa artu.
Eranez bearduk Algerian ongi jostatu.
Bainan gira ederki trompatu.

V

Ene maitea ez enetzat crigna.
Nik emen egiten dut ene lana.
Norzean bein eginez bearden krima.

Eta hortan irabasten dugu gure zoriona.

VI

Huntan beardute gelditu -
Poa zaut begietan zartu
Eta ezin pentza zer bear eskribatu -
Eta naiz familia guzia lezarkatu -

VII

Bertzu ori Allemaniako anai soldadoendako -
Horiek naoutelarik permissionea etcheko.
Eta ederki artua duk idatzen finizeko.
Bai eta izar polliltarekin zombait oren pasaseko.

VIII

Sorzigaren bertzu untan heldu da despegida.
~~Penarik~~ ez duzuera ar emen ederki gira
Lagun eta anai-arreberi ta atai-amari ~~Bun~~ musuak milla.
Iros gainetik denak jainkoarenak gira
Erranez eguberriz denak ikusteake jinen gira

IX

Pensaketak eginez Espeletari buruz
Eskualdunak han ~~betik~~ baitire uruz -
Ni hemen orietarik gabe naiz malhuruz
Algériano ta africanoen artean beti gira ~~b~~ beldur -
Huntan finitzen dut deneri naintzatuz
Erranez erdalaraz avec Bonne santé et bien nourri et à
Noël prochain -

Zuen soldado maitea.

Joseph Etcheverria
Espeletarra
Algerian dagona

Etxegoin, Pierre

"Marruchket"

Pierre Etxepia

Andre Dena iMariari Kantika

Aitea: Ama eztia, othoi har nezazu,
Naizen guzia emaiten nitzaitzu.

Errapika:

Jainko Jaunaren eta gure ama,
Huna nan garen heldu zure gana.

1=

Gure Jainko Jaunak, hastapenean
Hautatu zaitu ama garbia;
Segur etzira histu amatzean,
Bethi birjina zaude Maria.

2

Jaunaren graziak, zaitu gainditu,
Amaren baithan zinen phondutik;
Guk dugun etsairik ez da hurrandu
Jesuben ama tchar zenetik.

3

Etzuen segurki, gure Jainkoak
Sfernuako eginn gizona,
Zeruratzeko, guk galdu gakhoak,
Bildu daizkuzu zuk ama ona.

4

Jainko Semeari eman diozu
Munduko huntako gure bizia,
Gizonen Gure salbatzen lagundu duzu,
Hori juntatuz zinen guzia.

Z. A. V.

5

Jesus Jaunak, gurutzean hil aintzin,
Apostoluari Zaitu esnan,
Gure ama zaitu Juntz hartan egin
Bera haurride tzat dugu ukhan.

6

Gure Jainkoaren ama Saindua
Othoitz zaguza zure Semea,
Galtzetik begira dezan mundua,
Jesusen zabal dadin athea.

Marruchket

Ama Birjinari Kantika. Pierre Etxegoin

Aireа: Onhar Aita Jerukoa, Jainko bethierekoa.

Errepika:

Gure Ama zerukoa, othoitz zaguza Jainkoa,
Munduhuntan atchik gitzan Jesusen esperantzan.

1.

Jaunak ez balu aspaldi damik,
Baia ukhana, Ama, zu ganik,
Gure Jesusen zena ~~saindutasunik~~ segura gizonik!

2.

Amaren baithan zure bizia,
Hartu orduko han zen grazia,
Zure zaintzeko Jaunak utzia.

3.

Jesus Jaunaren Ama Saindua,
Dohain guzien gaindi sorthua,
Chume izagan dugu mundua.

4

Gurutzeraino, ama maitea,
Segitu dugu zure Semea,
Herbait bazaiken haren utzea!

5

Erreginatzen dugu Jesusen,
Gu ere othoi azken orduan,
Onhar gaitzazu Paradisuan.

Marruchket.

Airea: Adizac ezkon geia.

I

Nahiz ez' nizan koblaria hasten naiz khantazen
Ene bizi moldea bersutan emaiten
Urusagoric baitut nihaurec ikhusten
Ez naiz yelos berzetaz heureaz naiz content
Ber'gauza derauzuet dener desirazen.

II

Ikusten dituzue yendeak aberats
Halere ez satifos beren izaiteaz
Pobrea gatik ez naiz lotsa bizizeaz
Caractera ona dut emanic zortheak
Sorziak eman yitea yuanen daut hilzeak.

III

Zazpi urthetan ninzan Ait'Amez gabetu
Manera hortaz bainaitz umachurch gelditu
Bakharik ez ninduzten ez abandonatu
Aitá et'Amatto onak baizaizkit gerthatu
Segun hauiek badute oi merechimendu.

IV

Duela zorzi urthe Phazko egunean
Aitatto ichil zagon azken orenean
Espantu guti nuen haren sahesean
Geroztik azkartu naiz osasun onean
Hura aldiz Jainkoak badauka aldean.

V

Zu amatto gaichoa zinen alhargundu
Horren gatik kuraia ez zinuen galdu
Zembat aldiz geroztik nuzu sokhoritu
Asko Ait'Amek baino hobeki alchatu
Hortakotz nahi daizut eskerrak bihurtu.

VI

Ez naiz arras bakharik geldizen lurrean
Haurridekin egon naiz ardura etchean
Elgar maithatuz bizi ginen unionean
Nahiz urhundu naizen iragan urthean
Amodio bera dut bethi bihozean.

VII

Aneia ainzinean arreba ondotik
Ez zazuela geizi har minzo naiz artetik
Ba othe da munduan gauza ederragorik
Familien arteko batasuna baizik
Samurturen ez gaituk dotiaren gainetik.

VIII

Hogoigaren urthera naiz doidoia heldu
Soldado phartizeko naute appellatu
Hamalau hilabete han ditut phasatu
Orduan naiz bestalde nihaur hazartatu
Berzenaz behar ninzen bethi zozo gelditu

IX

Erran zahar hau nuen frangotan enzuten
Soldagoguan zela bizizen ikhasten
Beharrarekin baita zer nahiri lotzen
Zombeit boloien yosten bai eta lisazen
Hola oray badakit emazten lagunzen.

X

Ez dut sekulan egin nik odol gaichtorik
Bakharik pena nuen herria uzirik
Hori goguan egonez ez zen probechurik
Izar charmegarri bat laster maithaturik
Hunek urhundu daizkit penak bihozetik.

XI

Soldadoguan bainitz hirian lakhetu
Handik landa naiz berriz Parisen plazatu
Yuanden abendoan naiz etchetic phartitu
Geroztik hunat ez dut eskuric zikhindu
Ofizioa baitut holakua hautatu.

XII

Ez naiz lehen bezela lanian akhizen
Demboraren erdia auher dut phasazen
Beste erdian horra zersu ari naizen
Salun garbizen eta mahi zerbizazen
Zizari phikazetik sanya dut kausizen.

XIII

Khantu hauk eman ditut nik arraillerian
Halere ezarzen tut gauzak agerian
Oray horra nun naizen beraz Algerian
Negu hunenzat yina urtharil hastian
Bainan izulzekotan berriz maïazian.

Pierre ETCHEGOYEN

E2Kurra

[Louis St. Esteben?]

Urtcho - Gurea.

Goizik laïkatu eta; ernatzen bazina
Zoazi mendi gainerat, eta hor begira
Mundik itzuliko den, hegaliz hemina
Urtcho churi goikoa, kantaz behanira

—

Ylarra! Urtcho churia. Errak zur bodakik
Denak ikhusten ditük, hire gain horietarik
Gure Eskual-Herriak, othe dik lanjerik
Othoi! ikhusten duka, hedoi itzusirik.

—

Adichkide maitia, zaude deskantsuan
Goratik behatu-ta dena ez da munduan
Hipi edo kamudirik, ez denik lekhuan
Mendi-zelhaiak dira, berdintzen orduan.

—

Ylhoiak ekhartzen du bethi igueskia
Igueskiak berekin, menoluko argia
Argia hor delarik, nun duzu ledia
Kantatzen ez baduzu, zure Aberria

—

Ylhoia igueskiak itxi onduan
Bastenak eder dira, gure Eskualdean
Ylarra! orai argia; bakia denean
Berma Atzar zure lanian, ez lokhan bidean

—

Urtcho nere maitia, eskenak jaunari
Ylegalak jostetan ditik nahi duenari
Ukho eginen diat etsimenduari
Aberria ikhusiz fare zernari.

Ez Kuna.

—

MANUFACTURE BASQUAISE DE BOIS OUVRÉ

LOUIS St-ESTEBEN - HASPARREN (B.-P.)

Le 196

TÉLÉPHONE N° 118
C.C.P. B^x 221.680
R.C. BAYONNE 55 A 440

ERROZU

1

Oihan beltzian galdua
Itsas erdian ithoa
Menoli zokoan latztua
Bakar bakarrik banoa

Errozu:
Beha dezan, ba naizela

2

Mundua zait nagusitu
Sobra naiz atrebitu
Alta banuen espantu
Denak behar zuela beretzatu

Errozu:
Nihi nukela maitatu

3

Behatu du ez deusari
Argi eman bihotzari
Maitasuna bakarrari
Esperantza gabeari

Errozu:
Bakhe dezan ahulari

4

Errozu:
Zerua neretzat dela
Gaindiz bihotzian odola
Kantuz ta kechuz noala
Sobra naiz ~~noiz~~ naizela

Errozu:
Bethiketz maite dutala

Ez Kurra

Ametsetako lakhlinka (edo ametsa zuhonik ikus)

Mundu bat egin nuen
Go~~x~~o bizitzeko
Denak bere lekhuan
Bakia denendako

—

Mundu bat egin nuen
Buruz zahartzeko
Lanian, amodioan
Ilaunen altxatzeko

—

Mundu bat egin nuen
Odi~~x~~kidendako
Ilaunhidekin zernaz
edo (Laster) Oraï jabetzeko

—

Mundu bat egin nuen
Nik ~~x~~oroendako
Gizon ez direnekin
Auzo izaiteko.

—

Mundu bat egin nuen
Nere izaiko
Amets egina nuen
Goxo bizitzeko.

Izkusa

Eta Gero?

1

Gogortakk eginik, lurrokka ditzagun
Munduan bizitzeak, lanakk daizkigu egun
Izana gatikk arrotz, hubil edo urrun
Argitan dira denakk, eta gu hemen ilhun

2

Guziakk gure eskuz, eginakk balire
Pentzetakko loreakk, denakk deskolore
Herra amodioarie, jar laitkke fare
Hoa bizitzea baino, hobe da batere

3

Leizeakk tapakirik, zer dira mendiak?
Gizon guziak kenduz, nun dira egiak!
Lerro indartsu guti, nere alegiak
Uste bakarrik daukka, ona den bihiak

4

Zer laitkke ekonomia, diruaz ase-ta?
Bukaerea iltzenak, soinetik jalgi-ta?
Zer da aintzindaria, buluz gorriku-ta!
Ilaga kendu orduko, adio lasto meta!

5

~~zer laitkke~~
Mundua zer laitkke gizonikan gabe?
Haitzak gereziari, denetaz ni jabe!
Behien zuhurtziaz, astoak errege
Izar begi churiakk, zentzik ahalge

6

Behin jula eginikk bakkian bizitzeko
Bigarrena jainatu libro egoitkko
Egizak egungoa anazaren dakko
Artian laur ortzuak, bakar ordaintzeko

7

Zer laitkke denbora, baigina aizina
Segeari dagonak, daukka segurena
Bihotzakk galtzen badu, bere goi-tasuna
Beraut bilatzen dugu, ettakk duen egina

Izkuna

Nere lagunak

1

Bi lagun nik baditut
Eskual- Herrietan
lehena gozatzendut
ahal guzietan
bigarrena maite dut
Ez ahanzteko tan
Bi lagun nik baditut
Eskual- Herrietan.

2

Pierra dut Herrian
hau da gogorra
Elgarretaratzian
hoberik ba dea
lagunaren menian
luzaz bizitzea
Pierra dut Herrian
hau da gogorra

3

Bertzia sorthu delakotz
Guipuzcoan behin
Juanito dena bihotz
bakhan dut nerekin
Urrungoa ez da hotz
Sendimenduekin
Bertzia sorthu delakotz
Guipuzcoan behin.

4

Noiz ditut juntatuko
Bi lagun batetan
Mugarik aphalduko
Othe da herrietan
Izpirituz beharko
Joan du biak betan
Noiz ditut juntatuko
Bi lagun batetan

5

Min du nere bihotzak
Kanta egitean
Zer gatik ez gizonak
hegalda airean
Hautsi ditzatela mugak
Ahal dutenean
Min du nere bihotzak
Kanta egitean.

6

Nere oroitzapena
Da bethi zuekin
Gu-tan den hoberena
Betikik elgarrekin
Gaitzekoaz grina
Amodi~~a~~oarekin
Nere oroitzapena
Da bethi zuekin

Ez Kuna

Ekkartze — (dans le sens de l'apport) = apporter

Hedoi churi bat airean
Udines berri zeruan
Yin zira nik beharrean
Aire bat asmuz goguan
Ilegarkin zalhu atkean
Kantu gocho ostatuan
Primadera bihotzean
Su bastu choko neguan
Lagun arte aratsean
Gerla ondoko gauean
Sendimenduak bakean
Ilhargi churi beltzean
Izaite bakhar gabean
Oikarzun berri mundian
Porru guzien erdian
Inguru erdi, hegian
Ur hotx garbia lohian

Ilitz gocho bat pertzean
Begiak edu puntan
Orun chahar arloiean
Denbora galdu denean
Mugaz zabala goizean
Mugarik ez aratsean
Lore churi baratzean
Ude-berri elhurian
Irri-karkail nigarrean
Erai edu mirailean
Bastu ilhun zu galkean
Esperantzakoz abian
Bela buhari untziean
Lagundu nauzu bidean
Ylor zira nik beharrean
Esperantza dut zidean.

Ezkurra

'Ezter ederrak Irulegin'

Eztei ederrak Iroulegin

Airea: Mitchelengo Zubia

1

Ezteietan ginen, aurthen azar~~tt~~uan,
Gure Kartier eder ~~haint~~ guziz maithatuan;
Ederki aphaindurik, barnetik gustuan
Hola iragan daizke urtheak munduan.

2

Bi maite bazirela, zioten hor gaindi,
Batto egin nahiak, bihotzez aspaldi;
Demboraren burian, jin zen hoien aldi,
Bertze holako zonbait maiz gertha baladi!

3

Bezperatik bazterrak hasi ziren Kantuz
Mendi eta errekak aizeak lagunduz,
Oihanetik choriak, ceruari buruz,
Sasoin on egin zezan jainkoari oihuz.

4

Iduritu zitzautan goiz ha~~r~~ztan leihotik,
Izarrak distirantik baitzauden cerutik,
Lore pollit guziak, estalgien petik,
Atherako zirela izotzaren gatik.

5

Loreak jali ziren onestki emanak,
Baratze berekoak gutiz gehienak;
Hala nahi litaizke gerokotzat denak,
Ez ditut urrikari casuan direnak.

6

Hau nahi nuke denek dezaten Konprendi,
Choko hau egon dadin eder eta handi;
Amodioz bihotzak elgarrentzat gaindi,
Deusetako direnak hemen diten geldi.

7

Ez tüütan ere zer diren ezagun,
Baliosenetarik izan nuen lagun;
Gorphutza lerden baitu, arpegia legun,
Izar ederragorik othe daike nihun!

8

Hura ernea bezen... gaizoa ni uzkur,
Hortako gelditu zen aphurño bat muttur,
Afera horren gatik ez ginaizken makhur,
Gerztik hunat ere ez gabiltza samur.

9

Zorthoak egin badu aberats dohainez,
Osasun, edergaitu, ala untasunez,
Jainkoaren nahia orotan eginez,
Elgar dezagun lagun biek dituguneż.

10

Aldi huntan oraino, etzaizea bitxi?
Ene maite pollita ez baitut ahantzi;
Ondioty ez dakion gaichoari gaitzi,
Bertsu hunen mediz milaka goraintzi.

Kanta auzarki ostatuetan

Ezterontzubi_tarre

Estrajerean bizi denaren sendimendua

I

Huna nola den estrajerean bizi denaren sendimendua
Niere hemen gerthatua niz Amerikarat heldua
Desertuetan nabila bethi iduri nunbait galdua
Janiko onaren laguntzarekin zaintzen dut ordi saldua

II

Toki hautako bazter aldeak ez dira agradagarri
Mendi zelhaiak elgar iduri oro sasi eta harri
Ihizi basak entzuten dira garrasiaka elgarri
Solar eder hauk dira bakharrik guretzat ilusigarri

III

EskualéHerrirat laster jiteaz ez dut ez hitzemaiten
Ameriketan ere ez baita cosa phalaz hatzemaiten
Choria ere lumatu arte ohantzean da egoiten
Ene fortuna eginarte nik,hola hola dut egiten

IV

Nik ere orai erran nahi dut hemengo neure manera
Egunaz kurri ibili eta gauean gelditzen gira
Ohe oncan etzaten niz bai goiti izarrez begira
Lokhartu arte ikusten dut nik ederki heien dirdira

V

Nahiz ez nuen hemen gordetzen guro etcheko hegatzak
Amentsetarik entzuten ditut bortha leihoen azantzak
Aditzen ditut ere hurbildik ene etchekoen botzak
Oi zor gozoa senditzen duen orduan ene bihotzak

VI

Ene herritik urrundua niz ondikotz hala beharroz
Laketu gabe egon behar niz oraino zonbaiño ufthez
Maiz orhoitzen niz ene aita-amez;nigarretan nik utziez
Orhoitzen ore ene hauridez,maite ditudan guziez

VII

Sor lekuaren amodioa sekulan ez dut utziko
Herritik urrun ez baita nihun,zorionik enetako
Othoitzño zoinbait egiduzue Jainkouri galdatzeko
Bere grazia eman dezadan berriz herrirat heltzeko

VIII

Herri maiterat berriz jiteaz ez dut segurki herabe
Gaztea nizalarikan eta kuskua phelatu gabe
Zahuttu eta diruarekin gero zer abantail nuke
Eskual-herriko zorion hortaz hor gozatu nahi nuke

IX

Ez dut batere gutiziarik haundizki aberastceko
Dote eder bat aski zait eni ohorezki bizitzeko
Adichkidea ene gogoa orai zuri zabaltzeko
Segretuño bat erranen dautzut nehori ez salhutzeko!

X

Diote/:Andre baliosenak direla eskualdunetan
Ezkontza aise egiten dute:gero daude hor phonetan.:.....
Ene hautua ez dut eginenhirietako bal-etan
Nahiago dut kapable dena:Laborantzako lunetan.

Esterentzubi-tarra.

I

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

Goikoetxea, Jon

Iratitik Dagonilaren 27 an

Agur Ernandorena:

I

Zure idatzia artu nuen da
erantzutera nijua
azklar nai zenduela ezanta
luzatu dizut naikua
nere idazt ortsa gaur Bertzuakin
idatzitzera dijua
lantegi eder an jaio ezkero
nola dedan gogokua
zuk ezan dezun egun ortako
gorde zazute lekua

II

Bertsolarien zariketa bat
zuazte ospatutzera
aizer porikan elduko naizen
~~nere~~ nere anaien aitera
zei edo zazpi ezan dezunez
izango gera batere
bata bestiai itz neurtuakin
zein geran erakustera
garatziaren gure oiturak
Aberia ta Euzkera

III

~~Ezteie dirat ni ez naiela~~
~~[illegible]~~

Oneckin bukatutzera nijua
ez luzatutzia gatik
era ontako euzkaldun jaiak
maite ditud biotzetik
ezkerrak mila Ernandorena
egin dezun oaia gatik
onen erantzuna bidali zazu
noiz dan jakitia gatik
Goikoetxeak agurtzen zaitu
gaur Iratiko menditik

Urrengoan geigo banera bear det
eta goraintziak gudari gurietatik

Goikoetxea tar Jon

Mendibe Irati B. P.

Goizik campainetan

Vers rimés en basque. 12 pieds. 7 strophes

Goizik campainetan.

I

Jainkoari esker, lo esti batetik
Angeluzak jeinki eguna hastetik
Apezaren ochu, gomit othoitzerat
Gauak joan diren gaizo guzientzhat

II

Ahotzaren kaskek lekuz haroturik
Atzeko azeri, gau-kurritzaleak
Etcherat itzulzen, sakelak betiak
Pausa mementoan, geiztia eginik.

III

Etcheko andiak, seriak, behiak
Gau a pasaturik helharez gozeak
Beren deiak eta nigarrak emanez
Jainkoari beren izaite guziez.

IV

Papoa hantuirik eskatza jauziric
Vilara bethidik kantari pollita
Urenetan zuzen eta humilena

Prezondeitik mintzo, barroen aspitik

V

Lanaen artean iragan argiak
Txiruist ahul batzuk zeinduz on guziak
Bidetan memento tzar eta gaiztoan
Izialdura bat zartu lihotzetan.

VI

Bortuko ur fresko, hotza ahatziriik
Artzaina zuritik joana gorirat
Bide basterean eanea utziriik
Goizeko faltanen ereberritzerat.

VII

Uh Lapurdi ene sor leku gozoa
Zein dezagun denek «Eskualdun» izena
Titro guziekan, labur, handiena
Gure zorthze, hilze eta gaztetazuna

Guignard, Jeanne

Gaichtakeria

Herrian galdegiten
duzuenaz gogoz plogerekin
igortzen dut Kantu hau

1

Bertsu berri Kantatzen orai naiz abian
Asi nahia nintzen Gauden aspaldian
Orai arte egon naiz begira lorian
gaichtaginak hartuko tuztela agian

2

Othoi eman zazue zertaz diren kasu
Gaugak nahi nituzke ehiheki argitu
Artzain bat bere bordan baituti garbitu
Etsaiaren indarra han da baliatu

3

Artzain hori bisitzen bakartasunian
Ekhor lilatu gabe bake ederrean
Bere arthalde eta behien artean
Choilki bizitzea du galdu azkenean

4

Michel zuen izena deitzura Lzarralde
Bakarrikan bizi zen lagunikan gabe
Jan edan onik gabe zabilan debalde
Gauaz eta egunaz bethi larrez larre

5

Gau hartan auzuan zen gaztain erre jaten
Erichtiak holakorik ez Zuen asmatzen
Ustian diskantzuan arthalderat gan zen
Gaichtaginak etchian harmaturik zauden

6

Zongo puntetan zaizkon etorri bipilik
Eizkora eskuetan ichil gibeletik
Haru kolpez segidan buru arraildurik
Lurrean utzi dute bizia kendurik

7

Hiltzia etzen aski nahi zuten erre
Lasto eta petrolez entseatu dire
Etzuten nahi utzi seinalerik ere
Denak ongi gain zuen baliatu baire

8

Justizia izan da jina Bayonatik
Gaur ausapeza eta jandarmak herritik
Ejeburat itzuli bihotza ilhunik
Ez baitute hatzeman nihor hiltzalerik

9

Nor nahi izan dadin horren egilea
ejaldu du sekulakotz barneko bakea
Sorthuz geroz zor dugu guziek hiltzia
Bainan zoin izigarri den hola jatia

10

Semperen gurtatzeko zer gauza trichtia
Eta denentzat zombat bihotz laz garria
Sekulan ez da haizu esku[1] ibiltzia
Horrek eKartzen baitu denentzat kaltia

XXX

P.S. 1 ez niz sigur azken bertsuian[1] esku
shitz hori den -
eKorbitek desiratzen badu - Beholako
Guardaren herioatzean - plazerekin igorriko dut
Airea: Goizean goizik jeiki ninduzun

Jeanne Guignard
Eartas Landes

Markesaren Alabaren

1

Zeruak eta lurrak
Egin zituena
Memoriya argitzera
Etoz nerogana
Esperantza badaukat
Zidorrik emana
Kumplituko dedala
Desio dedana

2

Amoriyozko jenak
Bertso berriyetan
Publikatu albanintza
Euskal criyetan
Enteratu naiz ongi
Enkargu oyetan
San Jose arratzaldeko
Truterdiyetan

3

Markesaren Alaba
Interesatuba
Mariñarekin
Enamoratuba
Deskubritu djabrik
Bere Sekretua
Amoriyua Seukan
Barreneun sartuba

4

Egun sñalia san
Goduan artzeko
Esan siyola aren

Amoriyosko kantak

Etzira juateko
Desio suben itz au
Manifestatzeko
Zurekin Antonio
Nago izateko

5

Zu esaten didasu
Juanita itz ori
Tentatzen aisrala
Trasak badirudi
Etzait zure gradurik
Tokatutzen neri
Es burlarikan egiñ
Mariñeruari

6

Iduki desakesu
Ongi sinistuba
Dspalditik nagola
Zutzas gustatuba
Etzaitut nikutziko
Desanparatuba
Ala egiten didut
Gaur juramentuba

7

Konformatu siraden
Alkarren artian
Eskonduko sirala
Ezrungo urtian
Eskolan ikasteko

Bijur bitartian
Beraren erritikan
Gustis apartian

8

Ala disponitunik
Jarri siran bigak
Kartas estabilitzeko
Alkarren berriyak
Formalidadiakin
Jartzeko egiyak
Bañan etziran lo egon
Amaren begiyak

9

Alferrik isangoitka
Deserre gustiak
Es naute mudatuko
Eternidadian
Esposatu nai nuke
Kañe onian
Antonio Maria
Etortzen danian

10

Esin egon san ama
Itz oyek aditzen
Berala asi san
Kartak detanitzen
Ihtuntziyo adundiyas
Eskontza galdutzen
Juanitak orlakotzik
Etzuben jentzatzen

11

Amaren malisiya
korreora juanda
Antonio ill sala
Eojin suan karlā
Juanitaren tristura
Maitia isanda
Enojañatu du bestek
Gesur bat esanda

12

Amak esaten diyo
Juanita neria
Galdu da diotsues
Antonio Maria
Nik billatuko disut
Beste bat obia
Maiorasko interes
Askoren labia

13

Ama es neri esan
Ikrelakorikan
Es det nik bestegaja
Amoriyorikan
Es da alegratutzen
Nere barrenikan
Kontzientziya ona
Egonagatikan

14

Ubtzi alde batera
Ikrelako lanak
Es ditut nik ikusten
Zu bezela damak
Artu nai baditusu
Diruak ta lamak
Gizatuko saitusta
Ditak eta amak

15

Dunbora kunplitunik
Galarja abijan
Sir jasetu Otsan
Dren mensonijan
Kartarik artu gabe
Juandan asaldijan
Imosuta sartu san
Jayo san urrijan.

16

Du da kendabisiko
Esan sendubana
Mor da musikarekin
Imratzen dutena
Markesaren alaba
Kaliak barrena
Esposarijo sala
Ark biarsubena

17

Desmayatunik egin
Zuben ordu beti
Gero nobija esku
Ik bi egin arti
Inguratu sitzayon
Irakiña bat gaiti
Andikan bi ordura
Illtzan derrepente

18

Gaba jasatu eta
Iorrengo goiscan
Entiarria suben
Biosarren klasian
Markesaren alaba
Gustijen atsian
Ser jena isango san
Arren bijotzian

19

Pinaretan lertutik
Antonio illtzan
A-konpañatu sijon
Juanitak eleisan
Amorinjua sijon
Esan dedan gisan
Gerostikan etzuben
Esasunik isan

20

Errementi albalei
Sentimentu ori
Bitarteko bat jarri
Jesus maitiari
Erasijo eginas
Ama Birjiñari
Zeruan gaita dediñ
Antonio Iuari

21

Altkarren konjañijan
Guk ere nai degu
Birjiña egisasu
Gugatik erregu
Kristau gustijogatik
Baldiñ albasendu
Iturrinok orrela
Desiatutzendu

XXX

FSC
TT-COC-2573